

K. B. EVERET

OSTALI

Preveo
Marko Mladenović

 Laguna

Naslov originala

C. B. Everett

THE OTHER PEOPLE

Copyright © 2025 by C. B. Everett

Translation copyright © 2025 za srpsko izdanje, LAGUNA

Pakao, to su drugi.

– ŽAN-POL SARTR,
Iza zatvorenih vrata

PROLOG

„Ej! Znam da gledate... Da, vi iza ogledala. Znam da me gledate. Naravno da me gledate. Ne biste stavili ogledalo u sobu za ispitivanje da ne možete da se sakrijete iza njega, tako da znam da ste tu. Dosta sam sedeo ovde, vratite se ovamo da razgovaramo... *Odmah*... Jer gubite vreme. Ona je tamo negde, na samrti, a ja znam gde je. Morate da je pronađete. Možete da je spasete budete li požurili... Ovo je hitno, hajde...

Nemojte da me ignorišete, *molim vas*, nemojte da me ignorišete... Pobegao sam iz one kuće, došao pravo ovamo, a... a svi ostali... svi ostali su mrtvi. Ubijeni... Svi redom... A vi ništa niste preduzeli povodom toga. *Ništa*.

Stanite malo, stanite malo... ovaj papirni kombinezon koji ste mi dali, to što ste me ostavili ovde samog, vi ne mislite da sam ja svedok, zar ne? Vi mislite... mislite da sam ja ubica... Je l' to? Bože moj, vi mislite, jer sam samo ja ostao živ, da sam ja to uradio... I osta samo jedan* a to sam ja... Glavni osumnjičeni. *Jedini osumnjičeni*...

* Stih iz pesme „Deset malih crnaca“ iz istoimenog romana Agate Kristi. (Prim. prev.)

E pa, to su gluposti, i vi to znate. Hoću reći, pobogu, čak sam vam rekao ko je to uradio. Neko od ostalih. Rekao sam vam kako se ubica zove i sve ostalo, pa ne znam zašto ne odete da ga uhapsite? Izvucite priznanje. Hajde, idite, umesto što mi ovo radite, idite...

Prestanite da se zajebavate tamo unutra! Prestanite da me ignorišete! Ej!

Ej!

O bože... Dobro. Dobro. Ostavite me ovde, radite šta hoćete, samo se vratite u kuću. *Molim vas*. Idite u kuću. Sa telima. Pronađite devojku. Samo to treba da uradite. Idite u kuću s telima, pronadite devojku...

Molim vas, dok nije kasno..."

PRVI DEO

KAJL TANER

Prostor u kome se nalazim krut je i tesan. Od glave do pete, od ramena do ramena, nema mesta za pomeranje. Miriše na sveže istesano drvo. Kutija. Gledam gore. Isprva mogu da razaznam samo tamu na tamnoj pozadini, ali usredsređujem se i posle izvesnog vremena shvatam da ova kutija u kojoj sam nema poklopac. Zatim uočavam razliku u tami iznad sebe, delim je na drveće i noćno nebo. Zvezde. Pun mesec. Ali oni su daleko, kao da gledam kroz pogrešan kraj teleskopa. Bliže su mi zidovi. Oni mirišu na zemlju, korenje, ilovaču. Srce mi preskoči kada shvatim gde sam. U mrtvačkom sanduku. U raci.

Ne znam kako sam dospeo ovamo, nemam ni vremena ni snage da sada razmišljam o tome. Odgovori mogu da sačekaju. Moram samo da izađem. Da pobegnem.

Pokušavam da izmigoljim gornji deo tela iz tog drvenog zatvora, uvijam se, izvijam leđa i guram ramena uvis. Pokušavam da pomerim ruke, da izvučem šake, da se polako uhvatim za ivice sanduka i tako se iskobeljam. Ali uglavljen sam toliko čvrsto da ne mogu da se mrdnem. Kao da je ovaj sanduk napravljen oko mene dok sam spavao. Što se više upinjem, to biva sve teže. Kao da me drvo dodatno sabija, steže se. Znojim

se i dahćem, ali ništa ne postizem. Osećam kako počinjem da paničim. Postaje mi teže da dišem, teže da se pomeram. Vučem i guram, ali drvo kao da se pomera sa mnom, širi se i skuplja kada i ja.

Zatim tama iznad mene kreće prema meni. Brzo. Udara me, povređuje me. Sve je teža i snažnija. Trzam se, pokušavam da dišem, da vidim, ali ne mogu. Polako me prekrivaju kamenje, zemlja i blato. Neko puni raku.

Panika mi raste. Očajnički se trudim da se izbacim. Zapo- mažem, ali zemlja mi upada u usta, uvlačim je u nos. Dahćem, gušeći se i kašljući, pljujući, kako mi u disajne puteve ulazi više zemlje no vazduha. Pomeram glavu levo-desno kako bih izbe- gao zemlju što pada, ali ona je neumoljiva. Guši me. Pokušavam da je ispljunem, da očistim pluća začepljena tim crnilom. Ono samo pljušti na mene, bez prestanka.

Nemam pojma koliko dugo ležim tako, možda kraće od nekoliko otkucaja srca, možda danima.

Noge su mi ubrzo prikleštene težinom zemlje. Ruke takođe. Brzo trepcem, trudeći se da mi zemlja barem ne dopre u oči, da načas vidim ko to radi, da održim dodir sa onim noćnim nebom. Jer dok god još mogu da vidim nebo, drveće, ima nade da će ovo prestati, da ću moći da izađem. Čak da će me neko spasti. Zatim nebo i drveće nestaju a s njima tone i sva nada.

Umreću. Misao me pogađa silinom kugle za rušenje. Umre- ću. Tu nema rasprave, nema pogađanja. Samo moram to da prihvatim. Ovo nije pošteno i bojim se i nije u redu jer se ovako nešto događa samo drugima, a ne meni. Nikada meni. I više ne mogu da dišem i ne vidim i ne znam jesu li mi oči otvorene ili zatvorene i to više nije važno i prestajem da dišem i plaćem ali me niko ne čuje ne čujem ni sam sebe i znam da moram da izbacim vazduh a budem li to učinio to će biti kraj a ne mogu prestati da se borim ali znam da ću nekada morati da udahnem iako više nema šta da se udahne i želim da vrisnem još jednom za kraj te pokušavam da otvorim usta i udahnem i vrisnem i...

* * *

Budim se. I vrištim. Gutam vazduh. San. Samo san. Noćna mora. Gadna, koja me je prikleštila, skamenila.

Upinjem se da se uspravim i sednem, telo mi sporo reaguje, dobija signale da je još u noćnoj mori. Naposljetku mi polazi za rukom da se oslonim na bok, dahćući. Tresem se kao da sam istrčao maraton.

U sobi je mrak, kao u materici. Krevet mek, prijatan. Klimam u njega. Disanje mi zamire i nastaje tišina. A u toj tišini je sigurnost.

Ali ne zadugo.

Probijanje zvučnog zida cepa svet. Soba se obasjava čistom jednobojnom električnom stroboskopskom svetlošću. Prozori se tresu kao da će se svakog časa razbiti. Iznad glave mi tutnji oluja. Grmljavina, vetar, munje, sve odjednom. Noćna mora oduzetosti, zatim oluja. Moja dva najveća straha. Kao da neki okrutni bog zbija šale sa mnom.

Još jedan prasak i ponovo vrištim.

Ponovo sam oduzet, ali ovoga puta zato što sam bespomoćan. Sakrivam se ispod pokrivača, čvrsto zatvaram oči. Molim se onom skotu od boga da ovo prestane. Pokušavam da uradim nešto korisno. Brojanjem sekundi između sevanja munje i udara groma navodno se meri udaljenost između njih. Što je veći razmak, to su oni dalje jedno od drugog.

Munja.

Jedan... dva... tri...

Grom.

Gotovo iznad glave.

Prestajem da brojim, nema svrhe. Tako da jednostavno moram da ležim ovde. A onda se vraćaju one slike, a s njima i sećanja. Prizvane iz dubina mog uma, ponovo mi se odigravaju na unutrašnjoj strani sklopljenih kapaka. Filmovi od kojih ne mogu da okrenem glavu. Oluje uvek probude ono grozno

vreme, ono grozno mesto. Grmljavina i sevanje munja oduzimaju mi uzde iz ruku. Samo zurim u te slike, iznova proživljavam te uspomene. Preklinjem da one prestanu.

Nakon mučno dugih godina, kako se čini, oluja prolazi. Ponovo otvaram oči, odagnavajući one uspomene, tresući se kao da sam uneo previše kofeina. Opet sam sâm. Sklanjam posteljinu s lica. I vraća mi se nešto što sam jedva imao vremena da registrujem dok je sevanje munja obasjavalo sobu.

Gde sam?

Brzo ustajem iz kreveta. Gledam unaokolo najbolje što mogu po slabاشnoj mesečini. Ovo je još onaj san. Mora da jeste. Iz noćne more sam iskočio u... ovo. Da. Još sanjam. Mora da sanjam. Jer ovo nije moja spavaća soba. Ovo nije nijedna soba u kojoj sam ikada bio. Pored vrata se nalazi prekidač za svetlo. Pritiskam ga. Veliki luster na sredini sobe baca svetlost unaokolo.

Ovo je kao filmski set iz nekog starog *Hamerovog** filma. Soba u kakvoj neki namernik koji ništa ne sluti odsedne pre nego što mu se dogodi nešto užasno. Zidovi su tamni, sa drvenom oplatom. Na jednom kraju prostorije kameni kamin u kome ne gori vatra. Gole podne daske prekrivaju tepisi sa zamršenim šarama. Napolje u mrak gleda prozor sa olovnim okvirom umetnut u kamen. Na jednom zidu najupadljiviji je zamršeno izrezbaren ormar. Krevet ima četiri zamašna stuba na uglovima. Ležao sam pod raskošno izvezenim brokatnim jorganim. Jastuci su duboki i paperjasti. Na drvenom konzolnom stolu stoje veliki porcelanski umivaonik i vrč od istog materijala. U podnožju kreveta se nalazi otoman a na noćnim stočićima stoje sveće. Na stolu na sredini prostorije nalazi se ogroman svećnjak. Gledam gore. Tavanica je ulegla i prekrivena drvenim podupiračima. Čitava prostorija je teška, nepodnošljiva, gotička.

* Britanska produkcijska kuća *Hamer films*, poznata po nizu gotičkih filmova strave i užasa snimanih od sredine pedesetih do sedamdesetih godina dvadesetog veka. (Prim. prev.)

Pokušavam da otvorim vrata. Zaključana su. Vučem jače, sa očajničkim stiskom. Ona i dalje ne popuštaju. Okrećem se i ponovo suočavam s prostorijom. Nešto mi zapada za oko. Na noćnom stočiću, tačno tamo gde bi bila u mom stanu, nalazi se knjiga koju trenutno čitam, *Sabrane priče* Edgara Alana Poa. Ova soba je mogla biti napravljena po ugledu na te stranice. Ponovo se okrećem, osećajući se kao životinja zatočena u kavezu.

Ovo je san. Mora da jeste. Podmuklija noćna mora od one koju sam upravo imao, ali ipak san.

Radim ono što uvek radim kad sam pijan i pokušavam da odredim jesam li previše popio. Ujedam se za unutrašnju stranu usne. Negde sam čitao da, ako to uradiš kad si popio i ne možeš to da osetiš, onda si popio previše. Ako boli, još možeš da nastaviš. Studentska logika. Ni sam ne znam koliko sam se puta probudio sutradan ujutru sa izgrizenom i izujedanom unutrašnjom stranom usne koja krvari. Računajući da me neće zaboleti ako sanjam, ujedam se. Snažno. To boli i curi mi krv.

Ako ovo nije san, šta je onda, dođavola? I još nešto – i ne mogu da verujem da to dosad nisam primetio – odeven sam od glave do pete. U farmerkama, čizmama, majici s kratkim rukavima i dukserici s kapuljačom.

Otvaram ormar. On zaškripi onako kao što biste očekivali. Piljim u ono što vidim. Unutra je moja odeća, uredno obešena i složena na policama. Ispod su cipele. Srce mi jako lupa. Imam utisak da teško dišem. Osećam kako nailazi napad panike. U meni se strah bori s nerazumevanjem. Ko je doneo moju odeću ovamo? I moju knjigu? Ko je *mene* doneo ovamo?

Gledam kroz prozor. Mrak. Oluja je prošla, kiša je stala. Odnekud dopire slabašna svetlost jer u podnožju mogu da razaznam vrt. On je veliki, sa različitim delovima za drveće, travnjak i cvetne leje, odvojenim visokim živicama koje bezmalo liče na lavirint. Nešto mi zapada za oko. Blesak svetlosti u toj tami. Neka prilika što se kreće.

Zagledam se pomnije, stavljam ruke oko očiju i priljubljujem se čelom uz staklo, zaklanjam neposrednu svetlost iz sobe i usredsređujem se na prizor podno mene. Nesumnjivo je posredi neko kretanje. Neko vuče nešto teško za sobom. Sad škiljim, trudim se da razaberem šta je u pitanju, ali tama ne pomaže a drveće i živice smetaju. Možda se to samo um poigrava mno-me, ali izgleda da je to nešto teško... ne. Samo svetlosna varka. Mora da jeste.

Ali onda sevne munja.

Vičem i odskačem od prozora. Čekam nekoliko sekundi, dok mi srce tuče. Nije bila blizu. Sigurno nije bila blizu. Sigurno. Ili se bar nadam da nije. Ali nešto jeste učinila. Osvetlila je prizor u vrtu pre nego što sam odskočio.

Ono je nesumnjivo bilo neko telo.

ZVER U PODRUMU

Ovo je kuća tajni.
Ovo je kuća duhova.
Ovo je kuća skrivenih čudovišta.
Ovo je kuća smrti.

A evo mene, na njenom dnu. Doslovno. Svi u kući znaju da sam ovde. Bilo svesno ili podsvesno. Pomenite podrum i svi će zastati. Svi pomisle na ono što je tamo dole ili što bi moglo da bude tamo dole. Ili na ono što se plaše da zateknu tamo dole. Ovde dole, trebalo bi da kažem. Niko od njih ne želi da siđe ovamo. I da me vidi. *Niko od njih*. Zato se ne obaziru na mene. Prave se da nisam tu. Šta to upravo videh krajičkom oka? Ništa. Nisam to video. Šta je to dole u podrumu? Ništa. *Ništa*. Nema *nikakve zveri u podrumu*. Nikakvog čudovišta. Nisam ga video. *Nisam ga video, jelda?*

Pa zašto bi oni to radili? Pravili se da nisam tu kad znaju da jesam? Eto, budimo iskreni. Zar vi ne biste? Naravno da bi. Isto kao i oni. Da, sada znam sve to. Shvatio sam. Hoću reći, toliko dugo sam sasvim sâm ovde dole da mogu lepo i da uradim nešto korisno s vremenom koje imam. Ovde dole nema *Netfliksa* da blenem u njega.

Dabome, znam šta je *Netfliks*. U podrumu sam, nisam u osamnaestom veku.

Ne. Shvatio sam ja. To je zato što bi, kada bi me stvarno primili k znanju, oni morali da prime k znanju i sva ostala čudovišta u kući. Hoću reći, ja sam samo zver. Ima većih čudovišta od mene. I strašnijih, iako ja sam to kažem. A ta čudovišta nisu sklonjena van svačijeg domašaja kao što sam ja. Iza zaključanih vrata i niz mračne stepenice u zastrašujuće, hladno nepoznato. Ne. Oni su mnogo bliže domašaja. Mnogo *mnogo* bliže. Ta čudovišta se mogu dodirnuti, sa njima se može razgovarati, raspravljati, svađati, spavati. Ona mogu da jedu i piju. Ona mogu da ćaskaju. I da se prave važna, kad smo već kod toga. Ona mogu da se *muva*ju.

Ona su ovde. U kući sa mnom. Sa *nama*. Treba ih samo prepoznati. Ili *njega*. Možda je množina, možda jednina. Možda je posredi samo jedno ogromno čudovište, koje dela samo. Ili možda nije samo jedno.

Ali nema veze, šta bih ja znao? Samo opušteno, ili bar onoliko opušteno koliko možeš kad si zver u podrumu. Pravo čudovište na dnu ove kuće.

Hoću da kažem samo ovo. Ako vas zanimaju čudovišta i za šta su ona sposobna, onda me pitajte. Ali pazite... (to sam izgovorio glasom kao iz kakvog strašnog starog filma strave i užasa. Ali moraćete to jednostavno da zamislite. Zato što je tako nešto teško pretočiti u reči na stranici. U pisanju nema nijansi, u tome je nevolja. U svakom slučaju...), odmah vam kažem, odgovor vam se možda neće dopasti. A da biste dobili taj odgovor, moraćete da se suočite sa mnom. Još gore, moraćete da me primite k znanju. Moje postojanje. Moj odnos s vama i ostalima u ovoj kući.

Dakle, zanima li vas i dalje ko su ta čudovišta i gde su i šta rade? Stvarno? Onda znate šta vam je činiti. A kada to uradite, budite spremni da platite cenu za to.

Ili vam je možda bolje da ne znate, da budete namerno nesvesni onoga što se zbiva. Bez primanja k znanju nema suočavanja, što znači da nema ni posledica. Ne pitaj, ne govori. Pravi se blesav, kao i svi ostali.

Šta god. Sklon sam razglabanju. Samo me ignorišite.

Pravite se da nisam tu.

I neka ostala čudovišta idu svojim čudovišnim poslom.

KAJL TANER

Ne znam gde sam. I ne znam kako sam dospeo u ovu sobu. Vrata su zaključana a neću dozivati onoga što je bio u bašti, ma ko bio u pitanju. Jedini izlaz mi je prozor. Da se spustim niz zid zgrade i tako pobegnem.

Dok pokušavam da pomerim okvir prozora, pomišljam na Džonatana Harkera u *Drakuli*, kada vidi grofa kako vuče svoje telo niz zid zamka kao kakav ogromni puž golać. Dižem ručicu, guram. Zapečaćen je. To me nekako ne iznenađuje. Ponovo pokušavam da otvorim vrata. Još su zaključana. Opet sedam na krevet. Kako bih prestao dodatno da paničim, pokušavam da se setim šta sam radio pre ovoga, u nadi da će mi to pomoći da otkrijem kako sam dospeo ovamo i gde sam.

Dobro. Ja sam Kajl Taner i imam noćne more kako sam zatvoren u kutiju, i oduzet i prestravljen sam od oluja. Imam dvadeset dve godine, izvorno sam iz Hartfordšira, ali trenutno na drugoj godini studija na Univerzitetu u Birmingemu. Studiram englesku književnost i filmske studije s posebnim naglaskom na sablasnom jer mi je disertacija „Prikazi gotičkog u zapadnoj posleratnoj kinematografiji“. Glava mi je trenutno puna toga. Dane provodim gledajući stare filmove *Hamera* i

Rodžera Kormana,* čitajući akademske i ne tako akademske studije, pripovetke i romane, sve na istu temu. Prešli smo toliko gradiva da tako tumačim sve oko sebe. To je dobro za diplomu, ali nije preterano zabavno na žurkama.

Gledam na sat, ali ne nosim ga. To nije u redu. Sat uvek imam na ruci. Nosim ga čak i u krevet. Moja bivša devojka se žalila da poslednje što uradim noću i prvo što uradim ujutru jeste da pogledam na sat. Međutim, nešto mi je na ruci, tamo gde mi je obično sat. To je nalik kakvom fitnes uređaju, tesna gumena narukvica sa četvrtastim tamnim staklom na sredini. Pokušavam da je skinem, ali neće ni da mrdne. Kao da mi je zavarena za kožu. I to je jedina stvar u sobi, osim mene, koja izgleda kao da joj tu nije mesto.

Gledam Poovu knjigu na noćnom stočiću. Izgleda istovetna kao ona koju čitam kod kuće. U stvari, mogla bi da bude baš ta, ima iste nabore i sve ostalo. Odeća u ormaru deluje kao da je moja. Ali ovako ništa ne postižem. Pokušavam da sredim misli, da se prisetim.

Čega se poslednjeg sećam? Subote ujutru. Probudio sam se oko deset, mamuran (zapravo još malo pijan) od prethodne noći. Ustao sam otprilike u vreme ručka, sišao u prizemlje i zatekao svog cimera Toma kako leži na našem prastarom kauču, napola pokriven jorganom, gleda fudbalsku emisiju *Fudbal fokus* i jede činiju ovsenih pahuljica. Majk, naš drugi cimer, došao je i pridružio nam se. Časkali smo o prethodnoj noći, kovali okvirne planove za kasnije, zatim sam skuvao sebi šolju čaja i vratio se na sprat, misleći da ću još malo čitati Poa – bio sam stigao do „Prevremene sahrane“ – ali na kraju sam, kao i uvek, ostao na telefonu i zezao se na društvenim mrežama.

* Roger William Corman (1926–2024) – američki filmski producent, reditelj, scenarista i glumac, koji je snimio veliki broj B-filmova, uglavnom ne preterano kvalitetnih filmova strave i užasa. (Prim. prev.)

A posle toga...

Nema posle toga. Toga se poslednjeg sećam. A sad sam ovde.

Pretresam sve džepove na odeći u potrazi za telefonom, proveravam dno ormara, noćni stočić, svugde gde mi pada na pamet. Telefona nema. Ponovo sedam na krevet, obuzet strahopoštovanjem pred time gde se nalazim, ali i prestravljen. Neko se dosta potrudio za sve ovo. Ne znam treba li da mi laska što taj neko smatra da sam vredan pažnje, ili da se zbog toga plašim. Ali ne mogu da se setim ničega što sam učinio da bih ovo zaslužio. Ni dobrog ni lošeg.

Tom, Majk i ja stalno zbijamo lakrdije jedni s drugima, ali ništa ni nalik ovome. Obično su u pitanju sitnice, kao kad smo nagovorili Toma da jede vruć peškir koji se dobija u indijskom restoranu, rekavši mu da je zapravo posredi puding na račun kuće, i tome slično. Jedina krupna stvar koju su mi oni uradili bila je one večeri nakon što smo gledali jedan izrazito nasilan i krvav film strave i užasa. Trudio sam se da im ne dozvolim da vide koliko se plašim, ali oni su znali. Sutradan kad sam sišao u prizemlje, oni su se pravili mrtvi u dnevnoj sobi, krvavi. Bili su ispruženi po nameštaju, zabačenih glava kao da ih je neko napao i izbo nožem. Bio sam potpuno uveren. Spremao sam se da zovem hitnu pomoć, kada su oni polako ustali i počeli da stenju kao živi mrtvac. Onda sam otrčao u kuhinju da uzmem nož, a oni su se upišali od smeha. Tada ih zamalo nisam stvarno ubio. Bili su upotrebili pekmez od jagoda za grumenaste deliće i kečap da bi dočarali prskanje. Nakon što sam se smirio, razljutio sam se, rekao im da će sve to počistiti i da će oni biti krivi ne budu li nam vratili depozit i da će mi biti dužni. Kazali su mi da je izraz na mom licu bio vredan toga. Ali oni se ne bi dovoliko potrudili, zar ne? Onu lakrdiju su mi priredili znajući da me krvavi filmovi uznemiravaju, ali za moje druge strahove, kao što su oluje, nikada im nisam rekao. Znači, ako nisu oni, ko je onda? I zašto?

Proveravam vrata. Još su zaključana. Sedam nazad na krevet. Čekam. Posle izvesnog vremena ustajem, još jednom gledam kroz prozor. Oluja je odavno prošla. Noć je tamna i mirna. Oprana, ali ne čista. U vrtu nema nikoga. Ili, ukoliko ima, krije se u senkama.

Ali onda ga čujem. Tih ali prepoznatljiv. Škljocaj.

Hitro odlazim do vrata, okrećem kvaku. Ona se otvaraju.

DAJANA LANDOR

Najpre sam pomislila da je reč o trgovini seksom. Probudivši se na nepoznatom mestu bez ikakvog sećanja na to kako sam dospela ovamo? Očito. Preživela sam devedesete kada su droge za silovanje postale sveprisutne a devojkama redovno sipali nešto u piće. Odrasla sam okružena pričama o silovanju dok si još svesna ali ne možeš da pružiš otpor, ili o buđenju u nekom jeftinom hotelu u kadi punoj leda bez jednog bubrega. Ali pazila sam da se meni to nikada ne dogodi, pa ni sada neću dozvoliti da se neko nekažnjeno izvuče s tim. Ako me žele, moraće da se bore sa mnom.

Hoću reći, ovo mi ne bi bio prvi put da sam se probudila na nepoznatom mestu bez funkcionalnog sećanja na prethodnu noć i obrela se kako buljim u nekog neznanca što hrče, čijeg se imena ne sećam ali čiji bih kurac mogla da izdvojim u vrsti za prepoznavanje. Nipošto. Ali to je uvek bilo sa obostranim pristankom. Sada, kako starim (*ne podnosim* tu reč), takvi dani odavno su prošli. Pa dobro, ne baš odavno. Samo sam postala probirljivija. I da, tako sam namerno odlučila. Ima mnogo mlađih tipova koji obožavaju pažnju jedne kuguarke.

Da, izuzetno sam sklona seksu, pa šta? Seks je veliki pokretač za mene. Probala sam brak, bilo mi je odvratno. Ne želim decu

(u dvadesetim sam dala da mi se podvežu jajovodi). Redovno se testirala, veze mi ne trebaju. Ništa gore od toga kada se zalepe za tebe i postanu sladunjavo bolećivi posle dva sudara. Daj, molim te. Otpušten si. Nema te. Zato su i izmislili gostovanje.

A sada na sebi imam prelepu *Pradinu* haljinicu koja se slaže s nečim što liči na vrlo skupu ogrlicu i izašla sam iz spavaće sobe u kojoj sam se probudila i koračam hodnikom neke stare mračne kuće. Ako si hteo da me uplašiš, ko god da si, onda si gubio vreme. Međutim, ako ti je cilj bio da me razdražiš i najediš, onda čestitam. Uspeo si. Nemam vremena za ovakvu idiotsku predstavu. Imam sastanke kojima treba da prisustvujem. Kompaniju da vodim. Dogovore da sklapam. Zato se radujem da te upoznam i otkrijem o čemu je ovde reč. S druge strane, ti nećeš toliko uživati u tome. Nisam se dokopala položaja na kome sam (i, tačnije, ovoliko ostala na njemu) da drugima ne ukazujem na njihove mane. A kada me naljute, nek se paze. Hulk je mala maca za mene. Da, naravno da znam ko je Hulk.

Ljutnja mi je samo porasla kada sam bila u, eto, onome za šta pretpostavljam da je moja soba. Ona je očigledno stara, ali ima prividne kopije nekog nameštaja iz spavaće sobe u mom stanu i izbor moje odeće u ormaru. Ko god da je u pitanju dobrano se potrudio za ovu lakrdiju, ali zaboravio je nešto važno. Moj telefon. Nema ga. Imam samo ovu smešnu fitnes spravicu na ruci, koju ne mogu da skinem. Ona čak i ne izgleda kao da radi i sigurno nema vaj-faj. Čim su vrata škljocnula i otvorila se, odmaglila sam odande. I evo me, koračam kroz ovaj hodnik krupno i najbrže što mi moje Lubutenove cipele dozvoljavaju.

Ipak, ne mogu da odolim privlačnoj moći okruženja. Ovo je kao stara plemićka kuća, renovirana i pretvorena u ekskluzivan hotel u seoskom odmaralištu. Podne daske su izvorne, ali dobro očuvane. Isto važi za drvenu oplatu na zidovima. Tu i tamo rasejani su stari teški komadi nameštaja. Ormari za knjige sa starim knjigama u kožnom povezu. U stvari sam bila u iskušenju da kažem „tomovima“ umesto „knjigama“, takvo

je mesto posredi. Povremeno nailazim na udubljenja u zidu i kutke s prozorima olovnih okvira; kleknem na teške jastuke presvučene brokatom u jednom i pokušam da provirim kroz prozor, da razaznam gde sam. Ništa ne vidim. Preveliki je mrak. Gubljenje vremena.

Pretpostavljam da idem na večeru, budući da sam tako obučena. Mada nisam gladna – hrana me ne motiviše previše, ona je gorivo u najboljem slučaju i obično smeta drugim delatnostima – ali zacemento se radujem tome da porazgovaram sa onim koji je glavni, ko god bio u pitanju.

Prestajem da hodam. Preda mnom je stari lift. Onakav što liči na kavez. On nije u skladu sa onim što sam videla od ostatka kuće, ali ipak je starinski. Gledam unaokolo. Nema nikoga osim mene. Stepenice zavijaju dole, ali ne vidim razloga da idem njima kad mogu da poštedim noge na visokim potpeticama i idem liftom. Otvaram kavez. Kabina me čeka kao da je znala da ću biti ovde. Ulazim, zatvaram vrata za sobom. Lift je dobro održavan. Zlato unutra je izrazito uglačano, ogledala u stilu art dekoa. Doduše, ovo je modernije od ostatka kuće. Ali i dalje nema vaj-faja, moja fitness spravica ostaje prazna.

Pritiskam dugme za prizemlje i lift polazi.

Dok se spuštam, gledam kroz rupe u kavezu. Zidovi su prekriveni slikama i ima nešto neobično u vezi s njima. Sve izgledaju nove, ali su naslikane vekovima starim stilom. Kao da je neko pozirao najmanje nedelju dana dok umetnik nije zabeležio ono za šta je mislio da je tu. Posredi su listom portreti, ali, na izvestan način, deluju još moderniji od ovog lifta. Likovi kao da na sebi imaju savremenu odeću, drže savremene predmete. Primećujem nekog mladića prikazanog kako sedi ispred laptopa, lica obasjanog ekranom, opčinjenog onim što gleda. Nekog starijeg muškarca u savremenoj vojnoj uniformi kako preuzima komandu na bojnopolju. Nešto tamno što ne mogu da razaberem. A onda...

Prestajem da dišem. Ne.

Pritiskam dugmiće na ploči, pokušavam da zaustavim kavez. Naravno, on neće da stane, ali to me ne sprečava da pokušavam. Umesto toga izvijam vrat, trudim se da pogledam gore, ali kasno je. Ona rupa je prošla i zamenio ju je drugi sprat. A sada se lift zaustavlja. Stigli smo u prizemlje.

Već polako sumnjam u ono što sam videla. To je besmisleno, nije moguće. Neka svetlosna varka, slučajnost. Želim da se vratim i proverim, ali vidim kako iz dvokrilnih vrata levo od mene dopire svetlost. Neko je tamo unutra. Nekome ću očitati bukvicu.

Slika može da sačeka.

Izlazim iz lifta, odlazim do prostorije, naglo otvaram dvokrilna vrata i ulazim krupnim korakom.

„Ko je od vas seronja odgovoran za ovo?“

Oduvek sam umela da ostavim upečatljiv utisak kada uđem.

ZVER U PODRUMU

Zar vas ne zbunjuje kada se toliki likovi uvode u tako malom vremenskom razmaku? Da? A od vas se očekuje da ih sve zapamtite. Iako još nisu pokazali nijednu osobenu crtu niti su rekli i učinili ništa naročito upečatljivo niti nešto što ih određuje? Ponekad ima toliko likova na jednom mestu da se moraju hvatati beleške samo da bi se održao korak. Zar vas to ne razdražuje? Mene takođe. Zato nemojmo to ovde da radimo.

Ma dajte. Hajdemo.

Sigurno ste shvatili da se naredni deo priče vrti oko večere. Zato pre no što krenemo s tim, pretpostavljam da bi trebalo da vas na brzinu upoznam s ljudima koje ćete upravo sresti. Samo u glavnim crtama, razume se, osnove karaktera kako biste mogli da odredite smatrate li da su pozitivci ili negativci, progonitelji ili zaštitnici ili nešto između. Čak zveri u podrumu.

Upoznali ste Kajla Tanera. On je student, plaši se svega i svačega, ali je prilično dopadljiv, s obzirom na to kakvih studenata ima. (Izvinite, ne bi trebalo da donosim sudove! To je na vama.) Deo njegovog gradiva jeste ono što bi reakcionarniji članovi našeg društva na večeri nazvali studijama gledanja teliša. To se odnosi na deo njegovih filmskih studija specijalizovanih

za gotiku. Da, on gleda mnogo filmova – i čita mnogo knjiga, kad smo već kod toga – ali to nije sve. To je teže no što vi (ili ja) možda mislimo. Jer on kritički gleda te filmove i čita te knjige. Nastavni program ga je naučio da gleda iza onoga što mu se prikazuje. Da vidi ispod površine, iza teksta, bilo verbalnog ili vizuelnog. Naučio je da to što je pred njim ne uzima zdravo za gotovo. Sve je u podtekstu i kontekstu.

A upoznali ste i Dajanu Landor. Inače, ona se ne zove zaista tako. Zove se Dženis Kru. Ali promenila je ime čim je uspela da se iskobelja iz svog korenja. Niko ne bi ozbiljno shvatio glamuroznu rukovoditeljku za odnose s javnošću smeštenu u srcu londonskog bleštavog Vest enda (kao što se nekad govorilo) sa imenom kao što je Dženis Kru i njemu primerenim izraženim naglaskom iz unutrašnjosti. Ali lepu, samouverenu Dajanu Landor? To je već nešto drugo. Ona je remek-delo ličnog preobražaja. Ona je alhemičar identiteta; uzela je krajnje besperspektivnu prostu građu, sjedinila je sa čistim slavloljubljem i opsednutošću starim epizodama *Seksa i grada*, i preobrazila to u nešto pobedonosno neprepoznatljivo. Sa čim god je suočili, ma koliko traumu morala da istrpi, ona se izdiže iznad toga, izlazi jača, čak poželjnija. Svoje savršenstvo projektuje na najveće platno koje može da pronađe. Ali može li ikada istinski da prevaziđe onu prošlost? Da li je ono jadno ranjeno dete još zatvoreno duboko u njoj? I šta je sve ona spremna da učini kako bi ono ostalo skriveno? I obrnuto, kakva bi kriza bila potrebna da to ranjeno dete izbije na površinu?

To su dvoje od njih. Ima ih još osam (devet ako računate i mene). A možda i nekih koje još nismo sreli i na koje ćemo možda usput naleteti. Ko zna? Hoću reći, pokvarilo bi vam zabavu kad biste sve unapred znali, zar ne? Šta je život bez iznenađenja? Zato zaboravite da sam to rekao i trudite se da izgledate iznenađeni ako se i kada to bude dogodilo. Dakle. Ostali.

Tu su Keris i njena beba Monika. Monika ne govori mnogo, samo sedi tamo. Ona je vrlo mrzovoljna beba, ne igra se,

ne izgleda radoznala u pogledu toga gde je i šta se zbiva oko nje. Samo belo gleda. I jede. I sere, po svoj prilici, jer je beba, ali na svu sreću, budući da sam ovde dole, ja ne moram da se bakćem ničim od toga. Nikada ne plače. Ili je ja makar nikada nisam čuo. Ili možda jesam pa sam kazao sebi da se to lisice pare napolju kod kontejnera za smeće. One umeju da zvuče kao kad deca vrište. Sad kad razmislim o tome, stvarno se čini da imamo mnogo lisica u okolini.

Keris se uvek oblači aljkavo i staromodno, kao da želi da bude što neprivlačnija. Možda zato što je poslednji put kada je izašla doterana ostala u drugom stanju. Ali uvek izgleda rastrzano, kao da deo njenog bića želi da se picne i izađe i pije votku sa šećerom, igra, jebe se s momcima (ili devojkama, u današnje vreme nikad se ne zna) kao svaka normalna mlada žena, ali onda shvati da ima tu bebu o kojoj mora da vodi računa i da je ona samo njena odgovornost. Tako nešto vodi u ozlojeđenost i mržnju prema sebi i možda, u nekim ekstremnim slučajevima, u zlostavljanje. Ona to trenutno obuzdava, ali ljutnja je svakako prisutna. Šta kada bi je ona okrenula upolje?

Jesam li pomenuo Džimija Sejnta? * Nisam? Smejem se ovde na pomisao na to. Znam da me ne vidite, ali verujte mi na reč. Mada ja sam Zver u Podrumu, te to možda ne zvuči kao smeh. No bilo kako bilo. Džimi Sejnt. Tačnije, kapetan Džimi Sejnt, da mu damo njegovo puno zvanje. On verovatno ima i neka slova posle imena i ordenje o kojem će mu biti drago da vam priča, kao i o tome kako ga je dobio, i tako bi vam otišao dan. Ne, to nije pošteno. On tako zvuči kao tašt a to nije u redu. Tačnije je reći da je uobražen. Vojno lice s vojničkim držanjem i pogledom na svet. Vojnik. *Junak*. Džimiju to znači jedno te isto. On je služio smelo, odvažno i pošteno na nekim najvećim svetskim kriznim žarištima. Njegovi ljudi ga poštuju i slušaju. On je prvak pravednosti. On je Gospodin Sjajni. Ili tačnije

* Engl.: *Saint* – Svetac. (Prim. prev.)

Kapetan Sjajni. Na svet gleda u binarnim apsolutima: dobro i loše, crno i belo, ispravno i pogrešno. I uvek je na pravoj strani. Savršeni junak. Ali može li neko biti toliko savršen? Stvarno?

A zatim je tu Silvija Molt. Sirota Silvija. Ta starica je krajnje surova u svom pogledu na svet. Pa dobro, samo kažem *starica*, zapravo nisam siguran koliko ona ima godina. Reklo bi se da potiče iz vremena kada su ljudi znali gde im je mesto i poštovali starije i važnije od sebe. Ne kao sad. Naravno, svi znamo da su to mesto i vreme nekada postojali samo u govorima zaboravljenih konzervativnih premijera i Silvijinoj mašti. Međutim, ako smatrate da je mašta igra i radost i kreativnost i tome slično, onda to Silviji pre nedostaje. Nevolja je upravo u tome što ljudi danas to imaju, pogotovo mladi ljudi, nadugačko će vam govoriti ona. Ona je prznica ljudskih resursa. Zapošljava i otpušta i uživa u polovini svog posla. Nimalo začudo, samica je. Silvija je prestravljena od obavezivanja, kao i od još mnogo čega.

Ne brinite, ostalo nam je samo četvoro. Bojim se da je ovo preraslo u svojevrstan spisak. Znam da su dosadni i da pre ometaju nego što pomažu usvajanju informacija dok se čita, ali bilo bi vam dosadnije kada biste čitali deset varijacija na: *Upravo sam se probudio i ne znam gde sam. I tu je otmena večera itd.* Iznova i iznova. Dosadno! Dosadno! Dosadno! Pretpostavite da su svi doživeli isto i da svi silaze na večeru. Ne brinite, dobro ćete ih upoznati. Pa dobro, većinu njih. Ali takva je priroda zveri,* takoreći. (Ne mene. One druge zveri. One metaforičke, pripovedačke.) Zato dalje. Ako želite, uvek možete da se vratite na ovaj deo. Da se pozovete na njega. Dobro. Poslednjih četvoro.

Tu je i jedan matorac. Mislim da se zove Len. Kažem *mislim* jer je toliko neupečatljiv da zaboravite kako se zove čim vam kaže. Verovatno ima i prezime. Pominjem ga sada jer budem li ga ostavio za kraj, samo ćete ga zaboraviti a onda ćete pitati

* Engl.: *nature of the beast* – priroda stvari. (Prim. prev.)

ko je taj Len. Nisi nam rekao za njega. Ili možda nećete jer, kao što rekoh, toliko je neupečatljiv. U svakom slučaju, Len. On najviše od svega želi da bude ostavljen na miru u svojoj bašti, gde ni sa kim ne mora da razgovara, nema nikakvih odgovornosti, i može da lenčari do mile volje, samo on i njegov pas. Premda to čoveka ipak navodi da se zapita (ako mu posvetite iole razmišljanja) zašto on želi da bude ostavljen na miru. Da li je doživeo nešto toliko strašno i traumatično da mu samo treba malo mira? Da nije u pitanju nešto za šta je sam bio odgovoran? Ili je samo odveć dosadan za reći?

A onda je tu Ijan, živ bio. Svaka družina ima jednog sve-moćnog pijanog dosadnjakovića. On nije samo dosadna osoba, već dosadna osoba uverena da je suprotno od dosadne. Glas mu je glasniji od svih ostalih i što više pije – a pije mnogo – to privlačniji i duhovitiji postaje. Misli on. Svi smo sreli takvu osobu. Možda, s vremena na vreme, i budemo takva osoba. (Očito ne ja, ja sam samo Zver u Podrumu.) Ijanu je obezbeđeno sve u životu, dobra škola i univerzitet, pravi prijatelji i porodica; ukratko, onakve prednosti kakve bi čak i umereno darovita osoba mogla da pretvori u neverovatno uspešan život. Pa ipak, Ijanu je nekako pošlo za rukom da omane. Mogao je da bude premijer – kao neki njegovi školski drugari – i opet bi uspeo da omane. Na kraju krajeva, on mrzi sebe. Ali, živ bio, nema ni toliko samosvesti da bi to shvatio.

A sad evo Ramone da nas sve razvedri. Ramona svakoga razvedri. Kuda god otišla, govori onako teksaški unjkavo, trepće trepavicama, podvlači duge vitke noge poda se kad god sedne na bilo koji kauč, a one njene ogromne, okrugle oči. Kada se one zalepe za tebe, osećaš se kao najvažnija osoba u prostoriji. Kao *jedina* osoba u prostoriji. U njenom životu. Na planeti. Sušto pouzdanje u savršenstvo svog gipkog tela. Sasvim joj je prijatno u svojoj prelepoj koži. Ali, kao i Džimi Sejnt, može li ona zaista biti toliko savršena?

Najbolje sam sačuvao za kraj. A kada kažem *najbolje*, govorim o jednom odvratnom, ljigavom pedofilu. O onom što se mrzi bez razmišljanja. Upoznajte Dezmonda Blejna. Ili bolje nemojte. On je sigurno negde u nekoliko registara. Osoba za kakvu se deci govori da ne razgovaraju s njom i da pređu ulicu kako bi izbegla da prođu pored njegove kuće kada se vraćaju iz škole. Jer razume se da on živi pored škole. Ili bar onoliko blizu koliko mu to zakon dozvoljava. Dovoljno je da ga pogledate pa da znate da ne valja. To zrači iz njega u talasima, kao odurna kolonjska voda. A vi ste zaglavljani s njim u ovoj kući i moraćete s njim da večerate. Šta god radili, pazite da nikada ne ostane nasamo sa Keris i Monikom. Kao što rekoh, čudovišta su svugde.

Svugde.

Dakle. To je spisak. Izvinite ako se malko odužio.

Aha, još nešto. Priče koje sam vam ispričao o njima? Oni možda imaju drugačije priče da pripovedaju o sebi. Priče za koje bi radije da ostanu skrivene u slučaju da pomislite nešto rđavo o njima. Priče za koje ne žele da ih iko zna, ni pod kakvim okolnostima. Priče koje se moraju zaštititi. Jer najmanje jedno od njih laže. *Najmanje*. Zapamtite to kada budu svedočili iz prve ruke o onome što se događa oko njih, kako oni to vide.

A sada sedite, molim vas. Pavlovljev gong se oglasio i večera je na stolu.

DAJANA LANDOR

„Zdravo, ja sam Kajl. Ovaj, moje ime je ovde, pored tebe. Smem li da ti se pridružim?“

I te kako, rekla bih. „Samo izvoli.“ On seda. I žurka odmah izgleda uzbudljivo.

Po svemu sudeći, svi smo programirani da težimo najprivlačnijoj osobi u prostoriji u nadi da ćemo razmnožiti ljudsku rasu ili se makar lepo provesti te noći. Pa dobro, Kajl je mlad i zgodan. I sedi pored mene. I najprivlačniji je muškarac u prostoriji. Mada to ne govori mnogo o ostatku prostorije.

U najmanju ruku mnogo je bolji od Ijana, pijanog dosadnjakovića levo od mene kome lutaju ruke. On misli da nisam primetila kako mi prstima kradomice ide uz butinu, ili kako mu dodir „slučajno“ preraste u maženje dok se divi mojoj ogrlici. Još gore, moje ćutanje je shvatio kao pozivnicu da nastavi. Očito je bogat i misli da je to samo po sebi afrodizijak, ali novac ne opravdava ni nedostatak manira ni loše ponašanje. Kao što će otkriti bude li mu se ruka iole više popela meni uz nogu, zato što će iz nje štrčati viljuška.

„Ja sam Dajana“, govorim Kajlu i posvećujem mu punu pažnju. Osećam kako me Ijan strelja pogledom čak i okrenuta mu leđima. Možda viljuška ipak neće biti neophodna.

Kajl mi se priginje blizu, sa uspaničenim izrazom na licu. „Upravo sam dospao ovamo. U fazonu, ne znam, samo sam se probudio i evo me ovde. Gde god to *ovde* bilo. Koliko dugo su svi ovde? Šta se dešava?“

Ijan ga slučajno čuje, pomisli da će se tako vratiti u razgovor. „Nemam pojma, matori. Isprva sam mislio da neki moji ortaci sigurno zbijaju zamršenu lakrdiju sa mnom. Večera u krimiću u staroj mračnoj kući, tako nešto. Sve vrlo tajnovito.“ Smeje se. „Možda se još i ispostavi da je tako. Ko zna? Mada vino je odlično.“

On izgleda zadovoljno u svom malom svetu te se ni Kajl ni ja ne obaziremo na njega. Kajl gleda po sobi, upija sve to. Teške, brokatne zavese, čvrsto navučene. Kitnjasti luster. U stvari, kitnjasto sve. A pred nama postavljeno za večeru, noževi i viljuške sa obe strane, ogroman srebrni zvonasti poklopac što pokriva svaki tanjir ispred nas, čaše za vino i vodu, pune. Moram priznati – preko volje – da je Ijan u pravu. Prostorija je nameštena za večeru u krimiću.

Kajl spušta glas, ponovo progovara, samo meni. „Ko su... svi ovi ljudi? Poznaješ li ih?“

„Nisam ih srela nikada u životu“, odgovaram, priginjući mu se blizu, pazeći da može „slučajno“ da mi pogleda u haljinu, ukoliko želi. Želi. Ali to što brzo odvraća letimičan pogled govori mi da je previše učtiv da bi to primio k znanju. „Mada svi imamo svoje ime tamo gde nam je postavljeno da sednemo. To bi trebalo da nam pomogne da zapamtimo jedni druge.“

Kajl ponovo gleda unaokolo, pokušava da ih sve odmeri. Kakva su šarena društva! Tačnije: mi. Nikada u životu nisam srela nikoga od njih. Sad kad mi je ljutnja malo splasla, upijam raspoloženje u prostoriji. Ima ljutnje, razume se, i zbunjenosti, očigledno. A i međusobnog nepoverenja, sudeći po pogledima koje svi upućuju. Ispod površine prisutni su i panika i strah, u smislu da bi, ne dobijemo li uskoro odgovore, sve to moglo da se ispolji. Moram da kažem, sad kad razmislim o tome, da zapravo ni sama nisam otporna na to.